



### สรุปผลการวิจัยอภิปรายและขอเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคกลาง 9 แห่ง คือ วิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูจันทบุรี วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูนครปฐม วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาฉกรรณ และวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง โดยศึกษาจากทัศนคติของอาจารย์ และนักศึกษา ซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่หรือศึกษาอยู่วิทยาลัยครูนั้น ๆ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2522 และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์และนักศึกษาตามตัวแปรสถานที่ตั้ง อายุของวิทยาลัยและสถานภาพของผู้ตอบ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คืออาจารย์และนักศึกษาจากวิทยาลัยครูในภาคกลางทั้ง 9 แห่ง ซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่หรือศึกษาอยู่วิทยาลัยครูนั้น ๆ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2522 โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้น (Stratified Random Sampling) อาจารย์ร้อยละ 25 เป็นจำนวน 289 คน นักศึกษาร้อยละ 10 เป็นจำนวน 977 คน รวมเป็นประชากรทั้งหมด 1,266 คน โดยส่งแบบสอบถามให้ตอบแล้วรับกลับคืนมาเป็นฉบับที่สมบูรณ์ 1,230 ฉบับ ซึ่งเท่ากับร้อยละ 97.15

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา วิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า ชนิด 5 ตัวเลือก โดยแยกออกเป็น 2 ตอน ตอนที่หนึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่สองเป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู รวม 5 ด้าน

1. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน
2. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
3. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา
4. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร
5. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

จากแบบสอบถามที่ได้รับรวบรวมกลับคืน นำมาตรวจให้คะแนน ดังนี้  
สำหรับขอรายการที่เป็นไปในลักษณะพึงประสงค์ (Positive)

เห็นด้วยมากที่สุด	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	1	คะแนน

สำหรับขอรายการที่เป็นไปในลักษณะไม่พึงประสงค์ (Negative)

เห็นด้วยมากที่สุด	1	คะแนน
เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	5	คะแนน

เมื่อตรวจให้คะแนนแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าทางสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ของศูนย์ คอมพิวเตอร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอเป็นตารางแผนภูมิ และความเรียง ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับขอรายการที่เป็นไปในลักษณะไม่พึงประสงค์ (Negative) นั้น ในการอภิปรายผลผู้วิจัยได้เปลี่ยนแปลงให้ เป็นไปในลักษณะที่พึงประสงค์ (Positive) ดังนี้

- ขอรายการที่ 2 อาจารย์ส่วนใหญ่มาทำการสอนโดยสม่ำเสมอ
- ขอรายการที่ 4 อาจารย์ส่วนใหญ่จะสอนตามเวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ในตารางเสมอ
- ขอรายการที่ 23 นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าห้องเรียนก่อนกำหนดเวลา
- ขอรายการที่ 26 นักศึกษาส่วนใหญ่ยึดมั่นกฎระเบียบในการสอบโดยเคร่งครัด
- ขอรายการที่ 30 นักศึกษาส่วนใหญ่รู้สึกสนุกสนานร่าเริงกับเพื่อนฝูง เมื่ออยู่ในวิทยาลัย
- ขอรายการที่ 31 นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเป็นอิสระที่จะเลือกวิชาเรียนตามความต้องการและความสนใจของตนเอง

ขอรายการที่ 33 นักศึกษาส่วนใหญ่นิยมทำงานเป็นกลุ่มมากกว่างานเดี่ยว

- ขอรายการที่ 35 นักศึกษารูและเข้าใจถึงวิธีทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข  
 ขอรายการที่ 40 นักศึกษามีความเป็นอิสระในการจัดกิจกรรม  
 ขอรายการที่ 57 วิทยาลัยให้ความสำคัญในงานด้านวิชาการไม่น้อยไปกว่างานด้านอื่น ๆ  
 ขอรายการที่ 60 วิทยาลัยกำหนดตารางสอนในแต่ละภาคเรียนอย่างที่ไม่ซ้ำซ้อน  
 ขอรายการที่ 64 ห้องสมุดวิทยาลัยมีหนังสือที่จะศึกษาค้นคว้าเป็นจำนวนมาก  
 ขอรายการที่ 69 สภาพห้องเรียนมีความสงบปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก  
 ขอรายการที่ 79 มีที่นั่งรับประทานอาหารอย่างเพียงพอแก่นักศึกษา

### สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ออกจากความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาวินิจฉัยวิทยาลัยครู  
 ในภาคกลาง 9 แห่ง ผู้วิจัยได้สรุปเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวหรือ  
 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่สอง วิเคราะห์ทัศนคติของอาจารย์และนักศึกษามีต่อ  
 สภาพแวดล้อมวิทยาลัยในภาคกลาง 9 แห่ง โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยทัศนคติของอาจารย์กับ  
 นักศึกษาเป็นรายด้าน ทั้งแต่ละวิทยาลัยและรวมทั้งภาค โดยการใ้กราฟแท่ง ส่วนที่สาม  
 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของอาจารย์กับนักศึกษามีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู  
 ในภาคกลาง ตามตัวแปรสถานที่ตั้ง อายุของวิทยาลัย และสถานภาพของผู้ตอบ แบ่งการ  
 วิเคราะห์ออกเป็น 8 ตอน คือ ตอนที่หนึ่ง เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อวิทยาลัยครู  
 เกากับวิทยาลัยครูใหม่ ตอนที่สอง เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อวิทยาลัยครูในเมือง  
 กับวิทยาลัยครูนอกเมือง ตอนที่สาม เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษามีต่อวิทยาลัยครู เกากับ  
 วิทยาลัยครูใหม่ ตอนที่สี่ เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษามีต่อวิทยาลัยครูในเมืองกับวิทยาลัย  
 ครูนอกเมือง ตอนที่ห้า เปรียบเทียบทัศนคติระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา วิทยาลัยครูเก่า ตอน-  
 ที่หก เปรียบเทียบทัศนคติระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาวินิจฉัยวิทยาลัยครูใหม่ ตอนที่เจ็ด เปรียบเทียบ  
 ทัศนคติระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาวินิจฉัยวิทยาลัยครูในเมือง ตอนที่แปด เปรียบเทียบทัศนคติระหว่าง  
 อาจารย์กับนักศึกษาวินิจฉัยวิทยาลัยครูนอกเมือง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

## ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอาจารย์ชาย 136 คน อาจารย์หญิง 140 คน รวม 276 คน เป็นนักศึกษาชาย 329 คน นักศึกษาหญิง 625 คน รวม 954 คน รวมเป็นผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 1,230 คน

2. ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 35 ปี รองลงมาเป็นอายุระหว่าง 26 - 30 ปี วุฒิของอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นปริญญาโท รองลงมาเป็นวุฒิปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงาน ระหว่าง 7 - 9 ปีมากที่สุด รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 4 - 6 ปี และมากกว่า 10 ปี ตามลำดับ

3. ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษามีอายุระหว่าง 20 - 21 ปี รองลงมา มีอายุระหว่าง 18 - 19 ปี เป็นนักศึกษาระดับ ป.กศ.ชั้นสูง ปีที่ 1 มากที่สุด รองลงมา เป็นระดับ ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 ปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 และ 2 ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา รองลงมาพักอาศัยอยู่ในหอพักของวิทยาลัยและหอพักของเอกชน ตามลำดับ

## ส่วนที่ 2 ทิศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคกลาง

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมทั้งภาค 9 แห่ง ของอาจารย์ (3.42) ต่ำกว่าของนักศึกษา (3.47) ค่าเฉลี่ยแต่ละวิทยาลัย ของอาจารย์วิทยาลัยครูนครปฐมสูงสุด (3.55) วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยาต่ำที่สุด (3.17) ของนักศึกษาวิตวิทยาลัยครูหม่อมมานจงมิ่งสูงสุด (3.61) และวิทยาลัยครูจันทบุรีต่ำที่สุด (3.32) ค่าเฉลี่ยของอาจารย์กับนักศึกษาที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูนครปฐม (อาจารย์ 3.55 นักศึกษา 3.58) ที่ต่างกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูหม่อมมานจงมิ่ง (อาจารย์ 3.18 นักศึกษา 3.61)

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมทั้งภาค 9 แห่ง ของอาจารย์ (3.11) ต่ำกว่าของนักศึกษา (3.24) ค่าเฉลี่ยแต่ละวิทยาลัยของอาจารย์วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยาสูงสุด (3.20) วิทยาลัยครูกาญจนบุรีต่ำที่สุด (2.98) ของนักศึกษาวิตวิทยาลัยครูระยองสูงที่สุด (3.33) และวิทยาลัยครูกาญจนบุรีต่ำที่สุด (3.07) ค่าเฉลี่ยของอาจารย์กับนักศึกษาที่เท่ากัน คือ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ (3.13) ที่ต่างกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูนครปฐม (อาจารย์ 3.01 นักศึกษา 3.23)

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมทั้งภาค 9 แห่ง ของอาจารย์ (3.04) ค่ากว่าของนักศึกษา (3.13) ค่าเฉลี่ยแต่ละวิทยาลัยของอาจารย์วิทยาลัยครูเทพสตรีสูงสุด (3.37) วิทยาลัยครูกาญจนบุรีต่ำที่สุด (2.77) ของนักศึกษาวิทยาลัยครู - หมุ่บ้านจอมบึงสูงสุด (3.45) และวิทยาลัยครูจันทบุรีต่ำที่สุด (2.86) ค่าเฉลี่ยของอาจารย์กับนักศึกษาที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูเพชรบุรี (อาจารย์ 3.03 นักศึกษา 3.00) ที่ต่างกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูกาญจนบุรี (อาจารย์ 2.77 นักศึกษา 3.16)

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมทั้งภาค 9 แห่ง ของอาจารย์ (3.02) ค่ากว่าของนักศึกษา (3.22) ค่าเฉลี่ยแต่ละวิทยาลัยของอาจารย์วิทยาลัยครูเทพสตรีสูงสุด (3.40) วิทยาลัยครูจันทบุรีต่ำที่สุด (2.58) ของนักศึกษาวิทยาลัยครูนครปฐมสูงสุด (3.53) วิทยาลัยครูกาญจนบุรีต่ำที่สุด (2.80) ค่าเฉลี่ยของอาจารย์กับนักศึกษาที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูเทพสตรี (อาจารย์ 3.40 นักศึกษา 3.32) ที่ต่างกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูนครปฐม (อาจารย์ 3.02 นักศึกษา 3.53)

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่าค่าเฉลี่ยรวมทั้งภาค 9 แห่ง ของอาจารย์ (3.18) ค่ากว่าของนักศึกษา (3.21) ค่าเฉลี่ยของแต่ละวิทยาลัย ของอาจารย์วิทยาลัยครูเทพสตรีสูงสุด (3.71) วิทยาลัยครูกาญจนบุรีต่ำที่สุด (2.86) ค่าเฉลี่ยของอาจารย์กับนักศึกษาที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด คือ วิทยาลัยครูเพชรบุรี (อาจารย์ 3.40 นักศึกษา 3.41) ที่ต่างกันมากที่สุดคือ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา (อาจารย์ 3.07 นักศึกษา 3.39)

ส่วนที่ 3 ทัศนคติของอาจารย์กับนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคกลาง

ตามตัวแปรสถานที่ตั้งอายุของวิทยาลัย และสถานภาพของผู้อยู่อาศัย

ตอนที่ 1 ทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู เก่ากับวิทยาลัยครูใหม่

ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู เก่ากับวิทยาลัย

ครูใหม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ด้าน ได้แก่สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ระดับ .05 มี 2 ด้าน ได้แก่สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนและสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อมรวม

ในทุก ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 ทักษะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับวิทยาลัยครูนอกเมือง

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมือง กับวิทยาลัยครูนอกเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ระดับ .05 มี 2 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนและสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา สภาพแวดล้อมรวมในทุก ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่ากับวิทยาลัยครูใหม่

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหารและสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สภาพแวดล้อมรวมในทุก ๆ ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับวิทยาลัยครูนอกเมือง

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมือง กับวิทยาลัยครูนอกเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหารและสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ระดับ .05 คือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ส่วนสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สภาพแวดล้อมรวมในทุก ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01



เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาที่ระดับ .05 คือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ส่วนสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สภาพแวดล้อมรวมในทุก ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

### อภิปรายผลการวิจัย

#### 1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามสำหรับกลุ่มอาจารย์ 289 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมา 276 คน คิดเป็นร้อยละ 95.50 และกลุ่มนักศึกษา 977 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมา 954 คน คิดเป็นร้อยละ 97.65 แสดงถึงสมาชิกของวิทยาลัยครูในภาคกลางทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความสนใจการวิจัย เรื่องสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเป็นอย่างมาก จึงให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความตื่นตัวในการเปลี่ยนแปลง - หลักสูตรของวิทยาลัยครู ตามหลักการและเหตุผลในหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครูกลางว่า

ในปีพุทธศักราช 2517 วิทยาลัยครูในสังกัดกรมการฝึกหัดครู ซึ่งเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา และประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนถึงระดับปริญญา ประกอบกับเป็นระยะที่มีการปรับปรุงการศึกษาในทุกระดับ ซึ่งรวมทั้งการฝึกหัดครูด้วย ดังนั้นในปีการศึกษา 2517-2518 กรมการฝึกหัดครูจึงเห็นสมควรให้ปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู โดยมุ่งคำนึงถึงความสอดคล้องกันระหว่างการพัฒนาการฝึกหัดครู การพัฒนาการศึกษาโดยทั่วไป และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งนี้โดยพิจารณาเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยแห่งรัฐเป็นหลักประกอบด้วย หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู มุ่งผลิตครูที่เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติ ในอันที่จะเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน เข้าใจสภาพสิ่งแวดล้อม และสังคม และสามารถนำความรู้ความสามารถ และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของครูมาพัฒนาการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคมได้เป็นอย่างดีทั้งนี้โดยให้เหมาะสมกับสถานการณ์และภาวะจำกัดของประเทศ<sup>1</sup>

<sup>1</sup>สภาการฝึกหัดครู "หลักสูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519" (กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครู 2519) อัดสำเนา



นอกจากนี้โดยพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู มาตรา 5 ยังกล่าวควยว่า "ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวិชาการและผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัย ส่งเสริม วิชาชีพ และวิทยฐานะของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา ทำนุบำรุงวัฒนธรรมและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม"<sup>1</sup> สมาชิกของสถาบันนี้เกิดทัศนคติจึงมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงกันมากขึ้น มีความสนใจในงานวิจัยกันมากขึ้น

สำหรับเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหญิงมากกว่าชาย คือ เป็นอาจารย์หญิง ร้อยละ 50.72 อาจารย์ชายร้อยละ 49.28 ซึ่งจำนวนไม่แตกต่างกันมากนัก และนักศึกษาหญิงร้อยละ 65.51 นักศึกษาชายร้อยละ 34.49 จำนวนแตกต่างกันมากทั้งนี้เพราะในวิทยาลัยครูแต่ละแห่งมีนักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชาย

ส่วนอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-35 ปี ถึงร้อยละ 45.65 รองลงมาอายุระหว่าง 26-30 ปี ร้อยละ 21.38 และอายุระหว่าง 36-40 ปี ร้อยละ 18.84 นับว่าเป็นวัยที่อยู่ในระยะกำลังทำงาน สำหรับนักศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-21 ปี ถึงร้อยละ 51.15 รองลงมาอายุระหว่าง 18-19 ปี ร้อยละ 27.67 ซึ่งเป็นวัยที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ ท้องการประสบการณ์ ความรู้สนใจความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

สำหรับกลุ่มอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวุฒิระดับปริญญาตรี และปริญญาโทในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือปริญญาโท ร้อยละ 49.64 ปริญญาตรี ร้อยละ 46.74 มีประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 7-9 ปี ร้อยละ 35.87 อายุระหว่าง 4-6 ปี ร้อยละ 25.36 และ 10 ปีขึ้นไปร้อยละ 23.19 ซึ่งเป็นกลุ่มที่จัดว่ามีความรู้และประสบการณ์ค่อนข้างมาก น่าจะช่วยให้การบริหาร การพัฒนาวิทยาลัย โดยเฉพาะสภาพแวดล้อม ดำเนินไปด้วยดีตามสมควร สำหรับนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาระดับ ป.กศ. ชั้นสูงปีที่ 1 ร้อยละ 43.82 ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 ร้อยละ 35.32 และระดับปริญญา ร้อยละ 20.86 จะเห็นว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม เป็นระดับปริญญา มีจำนวนน้อย เป็นเพราะจำนวนนักศึกษาระดับ ป.กศ.ชั้นสูง มีมากกว่าระดับปริญญา ซึ่งในวิทยาลัยบางแห่งก็ไม่มีนักศึกษา

<sup>1</sup>พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2516 "ราชกิจจานุเบกษา... .."

คานที่อยู่อาศัยของนักศึกษาส่วนมากพักอยู่กับบิดา มารดา ร้อยละ 37.21 หอพักวิทยาลัยร้อยละ 22.64 หอพักเอกชน ร้อยละ 19.50 นอกจากนี้ก็พักอยู่ตามบ้านญาติ บ้านเช่า และวัด

## 2. ทัศนคติของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคกลาง

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นทัศนคติของอาจารย์กับนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอนของวิทยาลัยครูในภาคกลางใกล้เคียงกัน (อาจารย์ 3.42 นักศึกษา 3.47) มีความเข้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทันท่วงทีในด้านการเรียนการสอน ถ้าจะพิจารณาถึงรายละเอียดของแต่ละข้อย่อยจะพบว่า ส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ข้อที่ 15 อาจารย์ส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้นักศึกษาพบใคร่ครวญ (อาจารย์ 3.90 นักศึกษา 3.87) ข้อที่ 7 อาจารย์ส่วนใหญ่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างดี และในข้อที่ 5 อาจารย์ส่วนใหญ่ยกย่องชมเชยเนื้อหาวิชาที่สอนตลอดภาคการศึกษาในชั่วโมงแรกของการสอน (อาจารย์ 3.97 นักศึกษา 4.38) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.00 จะมีเพียงบางข้อที่แสดงถึงความเป็นไปในลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ข้อที่ 25 นักศึกษาส่วนใหญ่มีโอกาสร่วมประเมินผลการสอนของอาจารย์ (อาจารย์ 2.44 นักศึกษา 2.50) แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการสอนของอาจารย์ การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการสอนนอกจากจะเป็นไปตามหลักการสอนโดยทั่วไป แล้วยังจะช่วยให้อาจารย์ผู้สอนทราบถึงปัญหาและความต้องการของนักศึกษา แล้วยนำมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในโอกาสต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีกด้วย ข้อที่ 24 บรรยากาศการเรียนของนักศึกษาส่วนใหญ่เต็มไปด้วยความกระตือรือร้น (อาจารย์ 2.86 นักศึกษา 2.87) แสดงถึงบรรยากาศในด้านการเรียนของนักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความกระตือรือร้น ซึ่งอาจจะมาจากสาเหตุส่วนหนึ่งที่เป็นผลของสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน จากผลวิจัยแสดงให้เห็นทัศนคติของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนของวิทยาลัยครูในภาคกลาง อยู่ในระดับปานกลาง (อาจารย์ 3.11 นักศึกษา 3.24) ถ้าจะพิจารณาถึงรายละเอียดของแต่ละข้อย่อยจะพบว่า มีอยู่หลายข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.00 แสดงถึงความเป็นไปในลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ ดังข้อที่ 31 นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกวิชาเรียนตามเพื่อน (อาจารย์ 2.58 นักศึกษา 2.82) ซึ่งแสดงถึงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มี ความมั่นใจพอที่

จะเลือกวิชาเรียนให้เป็นที่ไปตามความสนใจและความต้องการของคน ทั้งนี้อาจจะเป็นไปได้ เพราะว่าการให้บริการแนะแนวของวิทยาลัยแต่ละแห่งยังไม่กว้างขวาง และมีประสิทธิภาพดีพอ นักศึกษาจึงอาศัยกลุ่มเพื่อนในการตัดสินใจ ข้อที่ 33 นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบทำงานเดี่ยวมากกว่างานกลุ่ม (อาจารย์ 2.86 นักศึกษา 2.77) และข้อที่ 35 นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการทำงานเป็นกลุ่ม (อาจารย์ 2.64 นักศึกษา 2.42) แสดงว่านักศึกษากลุ่มใหญ่ยังนิยมทำงานเดี่ยวหรือทำงานรายบุคคลอยู่มาก ในการทำงานกลุ่มมีปัญหาและอุปสรรค ซึ่งอาจจะเป็นเพราะนักศึกษากลุ่มใหญ่ขาดหลักการที่ดีในการทำงานร่วมกัน ขาดลักษณะการเป็นผู้นำ และอาจรวมถึงความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนเป็นบางส่วนเกี่ยวกับเรื่องนี้ อาจารย์ผู้สอนน่าจะมีบทบาทช่วยเหลือใค้ช่วยการให้คำแนะนำที่ดีในกรณีให้ทำงานเป็นกลุ่ม ต้องชี้ให้เห็นถึงหลักการที่ถูกต้อง เช่นในกลุ่มจะต้องมีผู้นำกลุ่ม (หัวหน้า) เลขานุการ ฯลฯ เป็นต้น สำหรับในขอรายการที่มูลค่าเฉลี่ย มากกว่า 3.00 แสดงถึงความเป็นไปได้ในลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ข้อที่ 36 นักศึกษากลุ่มใหญ่ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (อาจารย์ 3.31 นักศึกษา 3.45) ข้อที่ 37 นักศึกษากลุ่มใหญ่รับประทานอาหารกลางวันร่วมกันเป็นกลุ่ม (อาจารย์ 3.58 นักศึกษา 3.81) ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ นอกจากส่วนที่เกี่ยวกับการเรียน การทำงานจำเป็นของใคร่บริการแนะแนวและส่งเสริมขึ้นอีกมาก

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลาง จากค่าเฉลี่ยตามทัศนะของอาจารย์ 3.04 และนักศึกษา 3.13 ซึ่งใกล้เคียงกันแต่เป็นสภาพแวดล้อมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยนี้ตรงกับปัญหาของการฝึกหัดครูที่ผู้เชี่ยวชาญประชุมปฏิบัติการระดับสูง เรื่องการฝึกหัดครูได้หยิบยกขึ้นมาอภิปรายและสรุปว่า "การจัดกิจกรรมนักศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพในทางส่งเสริมสมรรถภาพทางวิชาการ ไม่ได้รับความร่วมมือระหว่างนักศึกษาด้วยกันเอง และจากอาจารย์ในสถาบันการผลิตครู"<sup>1</sup> ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการจัดกิจกรรม

<sup>1</sup>กรมการฝึกหัดครู "การกำหนดปัญหาของการฝึกหัดครูในปัจจุบัน" (รายงานการประชุมปฏิบัติการระดับสูง เรื่องการฝึกหัดครู . . .), หน้า 56

นักศึกษาหลังการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เมื่อ 6 ตุลาคม 2519 ถ้าพิจารณาถึงรายละเอียดของแต่ละขอรายการพบว่า มีบางข้อคาเฉลี่ยค่อนข้างสูง แสดงถึงสภาพที่เป็นไปในลักษณะที่พึงประสงค์ควย เช่นข้อที่ 39 วิทยาลัยให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักศึกษา (อาจารย์ 3.74 นักศึกษา 3.64) และข้อที่ 43 คณะกรรมการนักศึกษาทำหน้าที่ในการวางแผนดำเนินการจัดกิจกรรม (อาจารย์ 3.55 นักศึกษา 3.62) ซึ่งแสดงว่าปัจจุบันวิทยาลัยครูในภาคกลางส่วนใหญ่พยายามให้การสนับสนุนส่งเสริมและให้ความสำคัญเป็นอิสระในกิจกรรมของนักศึกษา

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร ของวิทยาลัยครูในภาคกลางจากค่าเฉลี่ยตามทัศนะของอาจารย์ 3.02 และนักศึกษา 3.22 เป็นสภาพแวดล้อมที่มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาแต่สูงกว่าเพียงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ ยังจัดอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า จากรายละเอียดของแต่ละขอรายการ พบว่าข้อที่ 64 หอสมุดวิทยาลัยมีหนังสือที่จะศึกษาค้นคว้าจำนวนจำกัด (อาจารย์ 2.61 นักศึกษา 2.66) ค่าที่ต่ำสุดแสดงว่าหอสมุดวิทยาลัยครูในภาคกลางส่วนใหญ่มีหนังสือที่จะศึกษาค้นคว้าจำกัด ทั้งนี้อาจจะเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของวิทยาลัยครู เป็นสถาบันอุดมศึกษาผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี และความจำกัดด้านงบประมาณจึงทำให้การบริการไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา ข้อที่ 55 วิทยาลัยลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิดระเบียบโดยเคร่งครัด (อาจารย์ 2.66 นักศึกษา 2.95) แสดงถึงวิทยาลัยไม่เคร่งครัดต่อการลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิดนอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นสภาพที่ไม่พึงประสงค์อีกหลายประการ เช่น ด้านการประชาสัมพันธ์ การเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกวิชาเรียนได้อย่างกว้างขวางอีกด้วย ปัญหาด้านการบริหารงานในวิทยาลัยครูนั้นสาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากเมื่อวิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติ ทำให้การแบ่งส่วนราชการ และการบริหารต่าง ๆ แตกต่างออกไปจากเดิม ภาควิชาหรือกองงานเจ้าหน้าที่ผู้บริหาร ยังไม่เข้าใจบทบาทที่ได้รับมอบหมาย<sup>1</sup> การอบรมสัมมนาหรือการทำความเข้าใจในบทบาทหรือหน้าที่ แกคณาจารย์หรือผู้บริหารจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ควรจะต้องเร่งดำเนินการ เพื่อผลในการพัฒนาวิทยาลัยครูให้เจริญก้าวหน้าไปด้วยดี

<sup>1</sup> กรมการฝึกหัดครู "แผนพัฒนาบุคลากร กรมการฝึกหัดครู 2522-2529"

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ของวิทยาลัยครู ในภาคกลาง ค่าเฉลี่ยตามทัศนะของอาจารย์ 3.18 และนักศึกษา 3.21 เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ จัดอยู่ในระดับสูง รองลงมาจากสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศ ด้านการเรียนการสอนซึ่งสูงที่สุด สภาพแวดล้อมที่เป็นไปในลักษณะพึงประสงค์ เช่น ข้อที่ 70 สภาพห้องเรียนมีแสงสว่างพอเหมาะ (อาจารย์ 3.96 นักศึกษา 4.03) ข้อ 71 สภาพห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้ดี (อาจารย์ 3.96 นักศึกษา 4.06) และข้อ 72 ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา (อาจารย์ 4.00 นักศึกษา 4.04) แสดงว่าวิทยาลัยครูในภาคกลางส่วนใหญ่ สภาพห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะทั้งจำนวนนักศึกษา อากาศถ่ายเทได้ดี และมีแสงสว่างเพียงพอ และในข้อที่ 65 อาคารสถานที่เรียนตั้งอยู่ในระยะทางที่เหมาะสมสะดวกต่อการไปมา (อาจารย์ 3.72 นักศึกษา 3.80) ข้อที่ 66 หอสมุดตั้งอยู่ในสถานที่สะดวกแก่การที่จะไปศึกษาค้นคว้า (อาจารย์ 4.02 นักศึกษา 4.05) แสดงว่าอาคารสถานที่เรียนรวมทั้งหอสมุดตั้งอยู่ในระยะทางที่เหมาะสมสะดวกต่อการไปมา และศึกษาค้นคว้า สำหรับในขอรายการที่เป็นไปในลักษณะไม่พึงประสงค์จำเป็นที่จะต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข เช่น ข้อที่ 77 มีที่ทำงานนอกห้องเรียนอย่างเพียงพอ (อาจารย์ 2.92 นักศึกษา 2.71) ข้อที่ 78 มีโรงอาหารที่ถูกสุขลักษณะ (อาจารย์ 2.81 นักศึกษา 2.92) และข้อที่ 84 หอมน้ำสะอาด ถูกสุขลักษณะ (อาจารย์ 2.80 นักศึกษา 2.95) แสดงว่ามีที่ทำงานนอกห้องเรียนไม่เพียงพอ โรงอาหาร และหอมน้ำยังไม่สะอาดถูกสุขลักษณะ

### 3. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษามีต่อสภาพแวดล้อม วิทยาลัยครูในภาคกลาง ตามตัวแปร สถานที่ตั้ง อายุของวิทยาลัยครู และสถานภาพของผู้ตอบ

3.1 สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่ากับวิทยาลัยครูใหม่ แตกต่างกันตามทัศนะของอาจารย์ คือ ค่าเฉลี่ยของวิทยาลัยครูเก่า 282.60 วิทยาลัยครูใหม่ 257.61 สภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกันมากที่สุด เป็นด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก จากข้อที่ 76 มีที่นั่งพักผ่อนเตรีมไม่เพียงพอ (วิทยาลัยครูเก่า 3.41 วิทยาลัยครูใหม่ 2.48) ข้อที่ 77 มีที่ทำงานนอกห้องเรียนอย่างเพียงพอ (วิทยาลัยครูเก่า 2.97 วิทยาลัยครูใหม่ 2.36) แสดงว่า วิทยาลัยครูเก่ามีความสมบูรณ์มากกว่า ความแตกต่างในด้านบรรยากาศ

การเรียนการสอนและการบริหาร แสดงถึงประสมการณ์ในการทำงานของอาจารย์แตกต่างกัน โครงสร้างระบบการบริหารได้รับการพัฒนาปรับปรุงต่างกัน ดังจะเห็นได้จากขอรายการที่ 7 อาจารย์ส่วนใหญ่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างดี (วิทยาลัยครูเก่า 3.96 วิทยาลัยครูใหม่ 3.59) ข้อที่ 6 อาจารย์ส่วนใหญ่กระตือรือร้นในการสอน (วิทยาลัยครูเก่า 3.66 วิทยาลัยครูใหม่ 3.30) และข้อที่ 51 วิทยาลัยรับฟังความคิดเห็นด้านบริหารจากส่วนรวม (วิทยาลัยครูเก่า 2.92 วิทยาลัยครูใหม่ 2.41)

ในด้านสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับนักศึกษาทั้งด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมนักศึกษานั้นอาจเป็นเพราะวัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียมประเพณีของนักศึกษาวิทยาลัยครูเก่าได้รับความสนใจ ถายทอดกันมาหลายรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงและยึดถือกันมาช้านานจึงทำให้เกิดความแตกต่างกันดังจะเห็นได้จาก ข้อที่ 30 นักศึกษาส่วนใหญ่รู้สึกสนุกสนานรื่นเริงกับเพื่อนฝูง เมื่ออยู่ในวิทยาลัย (วิทยาลัยครูเก่า 3.43 วิทยาลัยครูใหม่ 2.75) ข้อที่ 36 นักศึกษาส่วนใหญ่ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ข้อที่ 41 รูปแบบบริหารกิจกรรมนักศึกษามีความเหมาะสม. (วิทยาลัยครูเก่า 3.13 วิทยาลัยครูใหม่ 2.66)

3.2 สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับวิทยาลัยครูนอกเมือง แตกต่างกันตามทัศนคติของอาจารย์ คือค่าเฉลี่ยของวิทยาลัยครูในเมือง 288.14 วิทยาลัยครูนอกเมือง 272.21 สภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกันมากที่สุดเป็นด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ร่องลงมาเป็นด้านการบริหารและบรรยากาศด้านการเรียนการสอน ความแตกต่างในด้านนี้อาจเป็นเพราะว่าวิทยาลัยครูนอกเมืองส่วนหนึ่งเป็นวิทยาลัยครูใหม่ อีกประการหนึ่งวิทยาลัยครูในเมืองยังมีความสะดวก รวดเร็ว และคล่องตัวในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการเรียนการสอน เพื่ออำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารดังจะเห็นได้จาก ข้อที่ 9 อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา (วิทยาลัยครูในเมือง 3.38 วิทยาลัยครูนอกเมือง 3.14) ข้อที่ 61 วิทยาลัยจัดบริหารด้านสุขภาพอนามัยอย่างมีประสิทธิภาพ (วิทยาลัยครูในเมือง 2.99 วิทยาลัยครูนอกเมือง 2.65) ข้อที่ 71 มีบริการด้านโสตทัศนูปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ (วิทยาลัยครูในเมือง 3.34 วิทยาลัยครูนอกเมือง 2.95) นอกจากนี้วิทยาลัยครูนอกเมืองส่วนใหญ่มีบริเวณพื้นที่กว้างขวาง อาคารสถานที่อาจตั้งกระจายอยู่ห่างกัน การบำรุงรักษาและการพัฒนาของอาคารยังประมาณไม่ถึงอำนวยความสะดวก

สะดวกไม่เพียงพอ ดังจะเห็นได้จากข้อที่ 65 อาคารสถานที่เรียนตั้งอยู่ในระยะทางที่เหมาะสม สะดวกต่อการไปมา (วิทยาลัยครูในเมือง 4.17 วิทยาลัยครูนอกเมือง 3.40) และข้อที่ 67 มีทางเดินคิติดอระหว่างอาคารต่าง ๆ ใกล้เคียง (วิทยาลัยครูในเมือง 3.98 วิทยาลัยครูนอกเมือง 3.33 )

3.3 สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเก่ากับวิทยาลัยครูใหม่แตกต่างกันตามทัศนะของ นักศึกษา คือ ค่าเฉลี่ยของวิทยาลัยครูเก่า 289.70 วิทยาลัยครูใหม่ 266.88 สภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกันมากตามลำดับ เป็นด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านบริหาร คานมรรยาทการ เรียนการสอน และคานกิจกรรมนักศึกษา จากข้อที่ 6 อาจารย์ส่วนใหญ่ กระจุกตัวรอบนในการสอน (วิทยาลัยครูเก่า 3.76 วิทยาลัยครูใหม่ 3.36) ข้อที่ 9 อาจารย์ ส่วนใหญ่ชอบอุปกรณ์ประกอบการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา (วิทยาลัยครูเก่า 3.11 วิทยาลัยครูใหม่ 2.80) ข้อที่ 63 หนังสือส่วนมากในห้องสมุดมีเนื้อหาสอดคล้องหรือตรงกับ วิชาที่จะศึกษาค้นคว้า (วิทยาลัยครูเก่า 3.69 วิทยาลัยครูใหม่ 3.25) ข้อที่ 74 มีเครื่องมือ เครื่องใช้ในห้องปฏิบัติการเพียงพอ (วิทยาลัยครูเก่า 3.02 วิทยาลัยครูใหม่ 2.44) และ ข้อที่ 76 มีที่นั่งพักผ่อนไทรย่มไม่เพียงพอ (วิทยาลัยครูเก่า 3.25 วิทยาลัยครูใหม่ 2.34) ความแตกต่างแสดงว่าอาจเป็นเพราะประสมการณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัย ครูเก่ามีมากกว่า โครงสร้างระบบการบริหารได้รับการปรับปรุงพัฒนามานานกว่า อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก จึงมีความสมบูรณ์มากกว่าวิทยาลัยครูใหม่

3.4 สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับวิทยาลัยครูนอกเมืองแตกต่างกัน ตาม ทัศนะของนักศึกษา คือค่าเฉลี่ยวิทยาลัยครูในเมือง 291.43 วิทยาลัยครูนอกเมือง 282.07 สภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกันมากตามลำดับคือ ด้านอาคาร สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก คานความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน คานการบริหาร และคานกิจกรรมนักศึกษาความแตกต่างในคาน ต่าง ๆ นี้ อาจเป็นเพราะวิทยาลัยครูในเมืองมีบริเวณพื้นที่จำกัด อาคารสถานที่เรียนตั้งอยู่เป็น กลุ่มไม่กระจุกกระจายการบำรุงรักษาและการพัฒนา ก็เป็นไปโดยสะดวกง่ายดาย การจัดหา วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นก็รวดเร็วและคล่องตัวกว่า ซึ่งดังจะเห็นได้จาก ข้อที่ 65 อาคารสถานที่ เรียนตั้งอยู่ในระยะทางที่เหมาะสมสะดวกต่อการไปมา (วิทยาลัยครูในเมือง 4.10 วิทยาลัย ครูนอกเมือง 3.58) ข้อที่ 66 ห้องสมุดตั้งอยู่ในสถานที่สะดวกแก่การที่จะไปศึกษาค้นคว้า

(วิทยาลัยครูในเมือง 4.25 วิทยาลัยครูนอกเมือง 3.58) ข้อที่ ๗5 มีบริการค่านโสต-ทัศนูปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ (วิทยาลัยครูในเมือง 3.54 วิทยาลัยครูนอกเมือง 3.07) และ ข้อที่ 85 มีบริการค่านเอกสารการพิมพ์อย่างมีประสิทธิภาพ (วิทยาลัยครูในเมือง 3.24 วิทยาลัยครูนอกเมือง 2.86) เป็นต้น

ในค่านสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการเรียนการสอนนั้นไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจจะเป็นไปเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีความสนใจจริงจังในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังคำกล่าวของนิพนธ์ คันธเสวี ว่า "นักศึกษาไทยรักความสะอาด สบายรักสนุก ไม่เคร่งครัดจริงจังกับเหตุการณ์ อาจเรียกได้ว่าเป็นลักษณะต่อต้านปัญญาชน (anti-intellectualism) ไม่คอยหมกมุ่นกับตำราหรือซักถามอาจารย์หรือเพื่อนฝูง หรืออภิปรายในเรื่องวิชาการประติดูคิดค้นของใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ"

3.5 ทิศนะของอาจารย์กับนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู เก่าแตกต่างกัน คือค่าเฉลี่ยตามทิศนะของอาจารย์ 282.60 นักศึกษา 289.70 ทิศนะที่มีต่อสภาพแวดล้อม วิทยาลัยครู เก่าที่แตกต่างกันมากตามลำดับ คือ ค่านบริหาร ค่านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และค่านกิจกรรมนักศึกษา ทั้งนี้ อาจจะเป็น เพราะความแตกต่างกันทั้งวัยวุฒิ คุณวุฒิและรวมถึงประสบการณ์ ซึ่งเป็นส่วนทำให้ความสนใจและความต้องการแตกต่างกันไปควย ในค่านการบริหารอาจารย์ส่วนใหญ่อาจใคร่บรมากกว่าและยังในระบบของการบริหาร นั้นควยประสบการณ์ที่ต่างกันนี้อาจทำให้มีทิศนะแตกต่างออกไปจากนักศึกษาได้มาก ดังจะเห็นได้จากข้อที่ 51 วิทยาลัยรับฟังความคิดเห็นค่านบริหารจากส่วนรวม (อาจารย์ 2.91 นักศึกษา 3.31) และ ข้อที่ 52 วิทยาลัยจัดการประชาสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อาจารย์ 2.67 นักศึกษา 3.08) ข้อที่ 55 วิทยาลัยลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิดระเบียบโดยเคร่งครัด (อาจารย์ 2.69 นักศึกษา 3.01) ซึ่งจะเห็นว่าค่าเฉลี่ยตามทิศนะของนักศึกษาจะสูงกว่าของอาจารย์

1นิพนธ์ คันธเสวี "ข้อสังเกตบางประการ เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม" วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ (7 กุมภาพันธ์ 2514) :



3.6 ทักษะของอาจารย์กับนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่ ไม่แตกต่างกัน ถ้าพิจารณาในแต่ละด้านแล้วจะมีความแตกต่างกันอยู่ใน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหาร และด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนว่าอาจเกี่ยวข้องกับเรื่องของวัยและประสบการณ์ จากข้อที่ 27 นักศึกษาส่วนใหญ่คบเพื่อนที่สนใจการเรียน (อาจารย์ 3.11 ของนักศึกษา 3.56) ข้อที่ 29 นักศึกษาส่วนใหญ่คบเพื่อนที่เป็นคนฉลาด ขำคึก สุขุม (อาจารย์ 2.91 ของนักศึกษา 3.37) และข้อที่ 59 วิทยาลัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกวิชาเรียนได้อย่างกว้างขวาง (อาจารย์ 2.55 นักศึกษา 3.03) ซึ่งค่าเฉลี่ยของอาจารย์ส่วนใหญ่จะต่ำกว่าของนักศึกษา

3.7 ทักษะของอาจารย์กับนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมือง ไม่แตกต่างกัน ถ้าพิจารณาเป็นด้านจะมีที่แตกต่างกันอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และด้านการบริหาร ขอรายการที่แตกต่างกันมากเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ ข้อที่ 27 นักศึกษาส่วนใหญ่คบเพื่อนที่สนใจการเรียน (อาจารย์ 3.14 นักศึกษา 3.65) ข้อที่ 29 นักศึกษาส่วนใหญ่คบเพื่อนที่เป็นคนฉลาดขำคึก สุขุม (อาจารย์ 2.97 นักศึกษา 3.49) หรือข้อที่ 59 วิทยาลัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกวิชาเรียนได้อย่างกว้างขวาง (อาจารย์ 2.68 นักศึกษา 3.06) ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมือง

3.8 ทักษะของอาจารย์กับนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมือง แตกต่างกัน คือ ค่าเฉลี่ยตามทักษะของอาจารย์ 272.21 นักศึกษา 282.07 ทักษะที่มีต่อสภาพแวดล้อมในแต่ละด้านที่มีความแตกต่างกันมากตามลำดับ คือ ด้านการบริหารด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน และด้านกิจกรรมนักศึกษา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่านักศึกษายังไม่ได้มีส่วนร่วมอยู่ในระบบบริหารโดยตรงจึงจะเห็นได้จากข้อที่ 51 วิทยาลัยรับฟังความคิดเห็นคนบริหารจากส่วนรวม (อาจารย์ 2.75 นักศึกษา 3.19) และข้อที่ 56 มีบริการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพในวิทยาลัย (อาจารย์ 2.89 นักศึกษา 3.39) จากข้อที่ 34 นักศึกษาส่วนใหญ่ปรึกษาและร่วมมือกันแก้ปัญหา (อาจารย์ 2.98 นักศึกษา 3.34) ข้อที่ 36 นักศึกษาส่วนใหญ่ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (อาจารย์ 3.16 นักศึกษา 3.42) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาจเป็นเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ใกล้ชิดและสนใจนักศึกษาเพียงพอ

จึงทำให้มีทัศนคติแตกต่างกันได้

### ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจุบันสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยครูในแต่ละแห่ง ยังมีความแตกต่างกันสภาพแวดล้อมบางความเป็นที่พึงประสงค์ บางคานยังไม่เป็นที่พึงประสงค์ ซึ่งในทั้งหมดคตางก็มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมวลสมาชิกทั้งสิ้น จึงสมควรที่จะได้นำผลการวิจัยนี้ไปพิจารณาปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยครูให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ จึงจะก่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้น
2. วิทยาลัยครูในฐานะสถาบันอุดมศึกษาผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญและเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา เรื่องที่ควรปรับปรุงได้แก่ การประเมินผลการสอนของอาจารย์ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงข้อดีและข้อบกพร่องของการสอน แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับบรรยากาศการเรียนการสอน ควรจะได้รับการปรับปรุงให้เป็นไป ด้วยความกระตือรือร้น นักศึกษาจะโค่สนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้นด้วย
3. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมีผลต่อการเรียนการสอนบุคลิกภาพและนิสัยที่ดีงามของนักศึกษาจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ายังมีอาจารย์บางส่วนไม่มีโอกาสใกล้ชิดกับนักศึกษาขาดความสนใจซึ่งกันและกัน จึงทำให้นักศึกษาขาดโอกาสที่จะได้รับคำแนะนำในการวางตัว การคบเพื่อน ความร่วมมือกันในการทำงาน และมีความเกี่ยวพันถึงอิทธิพลของเพื่อนที่มีต่อผลการเรียน เช่น การเลือกวิชาเรียน การทำงาน กลุ่มสภาพตั้งกล่าวจึงควรได้รับการปรับปรุงต่อไป
4. นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ อยู่ในวัยที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ กำลังที่จะเรียนรู้ถึงความรับผิดชอบตนเอง อยากมีความเป็นอิสระ ฉะนั้นกิจกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนตนเอง รู้จักรับผิดชอบหน้าที่การงาน ได้เข้าร่วมในสังคมหมู่พวกเกิดการเรียนรู้ที่จะปรับตน จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรม นักศึกษาอยู่ในระดับที่ต่ำที่สุด จึงสมควรที่จะได้รับการปรับปรุง ให้การสนับสนุนและส่งเสริมยิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยเลือกอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาที่มีประสบการณ์สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดี

มีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์เป็นที่ยอมรับของทั้งนักศึกษาและอาจารย์

5. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร เป็นกระบวนการสำคัญในการดำเนินงานของวิทยาลัย จากผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหารอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ สิ่งที่ต้องได้รับการปรับปรุงได้แก่การรับฟังความคิดเห็นด้านบริหารจากส่วนรวม การประชาสัมพันธ์ การลงโทษนักศึกษาที่ผิดระเบียบการเลือกวิชาเรียน และหนังสือคนควาในหอสมุด

6. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก จากผลการวิจัยพบว่าวิทยาลัยครูในภาคกลางควรได้รับการปรับปรุงพัฒนาในด้านนี้ให้มากขึ้นด้วยได้แก่สถานที่ทำงานสำหรับนักเรียนนอกห้องเรียน สถานที่พักผ่อนที่นอกเหนือจากในห้องเรียน หรือหอสมุด ปัญหานี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนนิยมกลับที่พักเมื่อมีชั่วโมงว่างในระหว่างเวลาเรียน ที่นั่งรับประทานอาหารในโรงอาหาร ปริมาณอาหารที่จัดจำหน่ายในคานาวิชาการได้แก่ อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการและเครื่องมือในโรงฝึกงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยถึงสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู ตามสภาพตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น เพศ ระดับชั้น ฯลฯ
2. ควรทำการศึกษาวิจัย ถึงสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยครูที่แตกต่างกันว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามีความแตกต่างกันด้วยหรือไม่
3. ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู ว่าเมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่
4. ควรจะทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ระหว่างนักศึกษาที่อยู่ในหอพักของวิทยาลัยกับนักศึกษาที่อยู่นอกหอพักของวิทยาลัย